

DE VERKIEZINGEN STAAN VOOR DE DEUR

*In contact komen en blijven om mee te praten over
beleid*

Op 19 maart 2014 zijn de gemeenteraadsverkiezingen. Elke stap die de partijen nemen, biedt mogelijkheden om te beïnvloeden. Dat geldt voor het opstellen van de programma's, de verkiezingscampagne, de onderhandelingen voor een nieuw college, het opstellen van een collegeprogramma en het formuleren van een financiële kader.

F.J. Kist – Overheidsexperts.nl in opdracht van MOgroep
7/25/2013

De verkiezingen staan voor de deur

In contact komen en blijven om mee te praten over beleid

DE VERKIEZINGEN STAAN VOOR DE DEUR

Op 19 maart 2014 zijn de gemeenteraadsverkiezingen. De politieke partijen zijn zich daarop aan het voorbereiden want ze willen allemaal een goed resultaat boeken.

Elke stap die de partijen nemen, biedt mogelijkheden om te beïnvloeden. Dat geldt voor het opstellen van de programma's, de verkiezingscampagne, de onderhandelingen voor een nieuw college, het opstellen van een collegeprogramma en het formuleren van een financiële kader.

Politieke partijen benaderen?

Er zijn drie belangrijke redenen om nu al actief partijen te benaderen:

1. Wat zij nú in hun **verkiezingsprogramma** opschrijven is de basis voor de coalitiebesprekingen in maart, april en mei. Het coalitieakkoord dat na de verkiezingen tussen partijen opgesteld wordt, maakt gebruik van de teksten uit het verkiezingsprogramma.
2. **Transities in het sociaal domein** brengen allerlei veranderingen in de rol en taken van de gemeente met zich mee. Niet alle raadsleden kunnen al deze veranderingen bijhouden, of volgen wat dat voor hen in een volgende raadsperiode zal betekenen.
3. Tussen **33% en 50% van de raadsleden zal wisselen**. Dat betekent dat zij graag op de hoogte komen van ontwikkelingen op allerlei terreinen.

“Wat partijen nu in hun programma opschrijven is de basis voor coalitiebesprekingen in maart 2014.”

Politieke partijen staan open voor informatie. Dat helpt ze om goede programma's op te stellen, maar ook thema's voor de campagne en informatie voor standpunten en debatten in te nemen. Al wil dat natuurlijk niet zeggen dat ze alles overnemen. Maar waar het wel lukt, is dat winst.

Belangrijke momenten

We onderscheiden vier momenten waarop het nuttig is in contact te komen met politieke partijen, maar ook het gemeentebestuur en ambtenaren. Ieder moment vraagt om z'n eigen

benadering. We werken die momenten voor u uit. [HIER](#) treft u een kalender waar de verschillende momenten en activiteiten in staan. Om op de themapagina voor de gemeenteraadsverkiezingen van de MOgroep te komen, klikt u [HIER](#).

1. Verkiezingsprogramma

Het opstellen van de verkiezingsprogramma's door de politieke partijen gebeurt in de periode juni-oktober. De meeste partijen hebben commissies geformeerd die het programma gaan opstellen. In het najaar worden de programma's aan de leden voorgelegd en wordt er over besloten.

Rond die tijd worden er ook kandidatenlijsten vastgesteld en gaan de partijen en de kandidaten zich voorbereiden op de campagne. Het is dan mogelijk hen tekstvoorstellen of beleidsvoorstellen te doen, die mogelijk in een verkiezingsprogramma terecht komen.

“Alles begint bij het verkiezingsprogramma.”

Onder het kennisbankkopje 'Verkiezingsprogramma's' treft u relevante documenten die in deze periode nuttig kunnen zijn. We vullen deze rubriek aan met concrete voorbeelden. Documenten waar u hierbij moet denken zijn 'Hoe schrijft u een bericht aan politieke partijen?', Een programmavergelijking op hoofdlijnen, Een 'to-do list' voor deze periode.

2. Campagne

De officiële campagneperiode start in januari 2014. Maar in de tweede helft van dit jaar zijn de meest partijen in en buiten de gemeenteraad al met hun campagne bezig. Ook de nieuwe kandidaten op de lijst worden dan actief.

In de tweede helft van 2013 zijn het organiseren van werkbezoeken een goede manier om met de (potentiële) raadsleden in contact te komen en te informeren over je werkzaamheden, de uitdagingen en de mogelijkheden.

Voor het organiseren van activiteiten in deze periode, treft u onder het kennisbankkopje 'Campagne' relevante documenten aan. Deze documenten gaan bijvoorbeeld in op het organiseren van werkbezoeken of het plaatsen van berichten in de media. Telkens zullen we nieuwe documenten toevoegen, met concrete voorbeelden.

In februari en januari 2014 krijgen de campagnes een ander karakter. In deze campagneperiode staat media-aandacht centraal. Organiseert u een bijeenkomst voor kandidaten voor de gemeenteraad, zorg dan dat er media aanwezig zijn. Wilt u zelf stevig in de media komen, dan zijn er manieren om dat voor elkaar te krijgen. Bijvoorbeeld: bijeenkomsten met cliënten, petitie, gezamenlijke activiteiten met andere maatschappelijke instellingen.

Onder het kennisbankkopje 'Campagne' treft u eveneens documenten die u in deze periode kunt gebruiken. Deze zullen in de loop van de komende tijd toegevoegd worden.

3. Coalitiebesprekingen

De partij die als grootste uit de verkiezingen komt, neemt het voortouw bij het samenstellen van een coalitieakkoord en het vormen van een college van burgemeester en wethouders. Een coalitieakkoord bevat de afspraken tussen de fracties die tezamen het gemeentebestuur gaan vormen.

Door de betreffende lijsttrekkers te blijven informeren, kan men aandacht blijven vestigen op bepaalde maatschappelijke vraagstukken. Het is ook mogelijk dat de griffie hier een rol speelt, waardoor ook zij geïnformeerd kunnen worden over de speerpunten van uw leden.

Om uw onderwerp onder de aandacht te brengen zijn weer verschillende benaderingen nodig. Via de fracties of via de media. Onder het kennisbankkopje 'Coalitievorming' treft u relevante documenten die in deze periode nuttig zijn.

4. Collegeprogramma

Nadat een coalitieakkoord is bereikt en het nieuwe college van burgemeester en wethouders is samengesteld, gaat de ambtelijke organisatie aan de slag met het uitwerken van het coalitieakkoord in een collegeprogramma. Daar geeft het gemeentebestuur aan hoe ze in de komende vier jaar tot de uitvoering van de nieuwe afspraken komen. Maar belangrijker is dat ze daarin ook al een belangrijke vertaling maken naar financiële kaders.

Ook hier blijft het mogelijk om bepaalde oplossingen of gewenste beleidsvoornemens onder de aandacht te brengen van de nieuwe wethouders en beleidsambtenaren. Dus in plaats van de aandacht te richten op politieke partijen, verlegt u uw aandacht naar de ambtelijke organisatie.

Als de uitwerkingen in de gemeenteraad worden besproken, wordt het echter weer van belang u tot de fracties in de gemeenteraad te richten.

Onder het kennisbankkopje 'Collegeprogramma' treft u hier relevante documenten die u hierbij kunnen ondersteunen.

“In het Collegeprogramma worden de afspraken uit het coalitieakkoord uitgewerkt. Maar ook de financiële kaders.”

Transities in het sociaal domein

Met de transities in het sociaal domein staan gemeenten voor een groot aantal keuzes om die nieuwe taken uit te voeren.

Het uitgangspunt van de nieuwe wetten is dat er meer maatwerk komt, nu dat gemeenten werkzaamheden voor WMO, bijstand, AWBZ en jeugdzorg kunnen combineren en hoe cliënten zelfredzamer kunnen worden. Deze uitgangspunten zijn onomkeerbaar. Deze trend is al vanaf de invoering van de Wet werk en bijstand (2004) en Wmo (2007) gaande. En zelfredzaamheid is de noemer waaronder bezuinigingen worden gerealiseerd. Het is van belang bij deze trend aan te sluiten.

Om te weten wat u bij gemeenten wilt bereiken is het nuttig om te weten wat de gemeente daadwerkelijke op deze terreinen doet.

Wmo/AWBZ

De functie extramurale begeleiding gaat over van de AWBZ naar de Wmo.

Extramurale zorg is het aanbod van zorg- en dienstverlening en begeleiding dat beschikbaar is voor mensen die zelfstandig in de thuissituatie wonen. Thuiszorg is een vorm van extramurale zorg.

Gemeenten worden verantwoordelijk voor de nieuwe aanvragers, voor cliënten van wie de indicatie afloopt en voor cliënten waarbij de situatie verandert en daarom

een nieuwe indicatie nodig hebben. Daarna worden gemeenten verantwoordelijk voor alle cliënten die op dit moment al extramurale begeleiding ontvangen in de AWBZ. De decentralisatie van extramurale begeleiding geldt ook voor het vervoer en voor de groep licht verstandelijk gehandicapten (lvg) jongeren en voor kinderen met Jeugd-GGZ zorg.

“Juist daar waar de overlap zit, moet het mogelijk zijn om maatwerk en andere voordelen te bereiken.”

Jeugdzorg

Gemeenten voeren nu al taken uit op het gebied van zorg voor jeugdigen: de

jeugdgezondheidszorg en het preventieve jeugdbeleid waar taken als informatie en advies, signalering, licht ambulante hulpverlening, toeleiding naar zorg en de coördinatie van zorg deel van uitmaken. Daar komen alle taken bij die nu op stadregionaal of provinciaal niveau zijn verankerd. Ook worden de landelijke jeugdzorgtaken gedecentraliseerd die nu zijn verankerd in de

Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ) of de Zorgverzekeringswet (Zvw). Verder zal de gesloten jeugdzorg (JeugdzorgPlus), die nu rechtstreeks door het Rijk wordt bekostigd, worden overgeheveld naar het gemeentelijk domein.

“Activering, zelfredzaamheid en bezuinigingen.”

Participatiewet

Met de Participatiewet wil het kabinet meer mensen met een (gedeeltelijke) arbeidsbeperking aan het werk helpen. Gemeenten zouden volgens het voorstel verantwoordelijk worden voor de uitvoering van de Participatiewet. Door mensen op een actieve manier te helpen om aan het werk te komen, bij voorkeur in een 'gewone' baan. Het gemeentelijke budget voor re-integratie zou worden samengevoegd. Dit moet gemeenten meer vrijheid geven om dat budget naar eigen inzicht te besteden en maatwerk te leveren. Meer in het bijzonder wordt de instroom naar WSW-bedrijven beperkt, en worden komen na een herkeuring meer Wajong-ers in de bijstand.

Kortom, gemeenten worden voor hun inwoners het eerste aanspreekpunt voor dit soort sociale vragen.

Overlap

In een onderzoek van Divosa naar de transities blijkt dat er zeker sprake is van cliënten die aanspraak maken op verschillende regelingen. Juist daar waar de overlap zit, moet het mogelijk zijn om maatwerk en andere voordelen te bereiken.

De (voorzichtige) bevindingen uit “Bouwstenen voor het sociale domein – Kennis voor de verknoping van zorg, participatie en werk”, Divosa, 2013 zijn:

- Ouderen en mensen met een lichamelijke handicap – overlap Wmo en AWBZ.
- Werklozen en mensen met een psychische/ sociale problematiek – overlap Wwb en Wmo.
- Mensen met een verstandelijke beperking en gezinnen – overlap Wmo en AWBZ.
- Tussen de 40% tot 60% van de cliënten in een gemeente maakt gebruik van meer dan één voorziening. Voorzieningen kunnen binnen één regeling vallen.
- De overlap tussen Wmo en AWBZ is het grootst.
- Er is een grote overlap tussen schuldhulpverlening en alle andere regelingen.
- De overlap tussen WWB en AWBZ verschilt erg per gemeente.
- Bij de overlap tussen Wmo en AWBZ gaat het vaak om maatschappelijke ondersteuning en niet om hulpmiddelen.
- Wie Wmo-voorzieningen gebruikt heeft ook vaak een uitkering (AOW, WWB, Wsw).
- De overlap is sterk afhankelijk van de toegang tot voorzieningen. Verruiming of inperking van voorzieningen zal de toegang automatisch doen toe- of afnemen. Bezuinigingen hebben dus een grote invloed op de overlap die via voorzieningengebruik in beeld te brengen is.

Deze informatie kan een belangrijke basis bieden voor het gemeentelijk beleid, maar ook de aanpak voor verschillende cliënten. Het is daarom nuttig om dit soort gegevens voor de eigen doelgroep in beeld te brengen.

Wat wil je bereiken?

Organisaties die actief zijn in het sociaal domein krijgen in toenemende mate met gemeenten te maken, maar de gemeenten hebben minder geld om voorzieningen te betalen. De ruimte die je hebt om mee te denken en met suggesties te komen ligt in de volgende mogelijkheden:

- Er is enige ruimte om met financiële middelen te schuiven. Met goede plannen en ideeën kunt u hier enige invloed op uitoefenen.
- Er zijn keuzes mogelijk over de uitvoering van de indicatiestelling voor de verschillende wetten.
- De schaal waarop gemeenten werken wordt groter. Alle gemeenten gaan hun werkzaamheden met andere gemeenten inrichten. Dat betekent dat zij maatregelen voor een grotere groep cliënten gaan treffen. Dit is van invloed op de schaal waarop gemeenten zorg gaan inkopen. Maar er is ook ruimte om de wijze waarop zorg ingekocht wordt aan te passen.
- Maatwerk is meestal kostbaarder dan standaardwerkzaamheden. Hoezeer men ook meer maatwerk wil, zijn daar waarschijnlijk niet meer middelen voor beschikbaar.

- Alle gemeenten zijn op zoek naar manieren om hun (potentiële) cliënten zelfredzamer te maken.
- Alle gemeenten zijn op zoek naar manieren om ‘voordeel’ te halen bij de overlap van regelingen. Dit is niet alleen een financieel voordeel, maar zeker ook een voordeel voor de cliënt.

Wat je wilt bereiken moet passen in deze zoektocht van gemeenten. En je zult de samenwerkende gemeenten moeten benaderen, in plaats van je te richten op één gemeente. De VNG heeft deze samenwerkingsverbanden in kaart gebracht. Deze documenten treft u op de site van MOgroep aan onder het kennisbankkopje ‘Verkiezingsprogramma’.

Raadpleeg ook:

- [Verkiezingskalender](#)
- Programmavergelijking
- To-do list juli-augustus-september